

Natur

By- og Landskabsforvaltningen
Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby

Sagsnr.: 2014-003130
Dok.nr.: 2014-003130-14
Init.: JBS

16-02-2015

Høringssvar - Forslag til Natura 2000-planer 2016-2021

Dette notat udgør Aalborg Kommunes høringssvar til de seks Natura 2000-planer, som kommunen har andel i. Høringssvaret indeholder en række generelle bemærkninger, og hver af de enkelte planer kommenteres særskilt.

1. Generelle bemærkninger
 - 1.1. Målsætninger
 - 1.2. Indsatsprogram
 - 1.3. Virkemidler og finansiering
 - 1.4. Kvælstofdeposition
 - 1.5. Vandkvalitet
 - 1.6. Klimaforandringer
 - 1.7. Skovbevoksede arealer
2. Nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord
3. Nr. 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal
4. Nr. 17 Lille Vildmose, Tofte Skov og Høstemark Skov
5. Nr. 18 Rold Skov, Lindenberg Ådal og Madum Sø
6. Nr. 19 Lundby Hede, Oudrup Østerhede og Vindblæs Hede
7. Nr. 218 Hammer Bakker, østlig del

1. Generelle bemærkninger

1.1 Målsætninger

Aalborg Kommune finder det positivt, at planerne er tilføjet mere konkrete mål for områdernes beskyttede fugle. Derimod undrer det, at målsætningerne for områderne er ændret, så de i flere tilfælde er langt mindre konkrete, end de var i 1. planperiode. Som det fremgår af både planerne fra 1. planperiode og forslaget til 2. generationsplanerne, så rækker målsætningerne ud over den enkelte planperiode. Aalborg Kommune finder, at det er uheldigt, at målsætningerne fra 1. planperiode ikke er videreført i de nye planer, og at det er u hensigtsmæssigt, at målene nu er mindre konkrete.

Lovgivningen er nævnt som ét af tre typer af virkemidler, som skal sikre målopfyldelse. Kommunen er myndighed på dels naturbeskyttelseslovens kapitel 2a, dels tilladelser, dispensationer mm. hvor en konsekvensvurdering skal sikre, at Natura 2000-planens målsætning respekteres. Kommunen har i høj grad benyttet de konkrete målsætninger i Natura 2000-planerne i forbindelse med vurderinger og afgørelser. Fx har afgørelser været begrundet i Natura 2000-planens specifikke udvidelseskrav på visse naturtyper. Uden disse mål vurderer kommunen, at grundlaget for at træffe afgørelser bliver væsentligt forringet, og dermed vil det blive vanskeligere at bruge lovgivningen som virkemiddel.

De konkrete målsætninger indeholder foruden selve målene en række gentagne oplysninger, som ikke alle er mål, og som med fordel kan samles og evt. placeres andet sted i planerne. Det drejer sig om følgende oplysninger:

- Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området

- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau
- Afgørelse i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering

Kommune bemærker i øvrigt til sidste punkt vedrørende konsekvensvurdering, at oplysningen forekommer unødvendig i forhold til de specifikke arter, da det altid gælder for en konsekvensvurdering.

1.2 Indsatser

Indsatsprogrammet for 2. planperiode er blevet meget mere generelt og ukonkret i forhold til 1. planperiode. Det gør det vanskeligere at bedømme, hvad der skal til for at indfri indsatsprogrammet, ligesom det vil gøre det vanskeligere at træffe afgørelser i myndighedsbehandlingen i Natura 2000-områderne.

Det fremgår af planerne, at indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne fra 2010-2015 forudsættes gennemført. Dette er i modsætning til det beskrevne hovedformål for planerne om at færdiggøre indsatsen fra den første planperiode i anden planperiode. Virkemidlerne til gennemførelse af indsatsen i første planperiode er i vid udstrækning er baseret på frivillige aftaler under landdistriktsprogrammet. Disse tilskudsordninger er blevet forbedret i løbet af perioden, men der er stadig et stykke vej, før de har opnået den nødvendige udbredelse. Derfor vil indsatsprogrammet for første planperiode ikke være fuldt ud gennemført med udløbet af 2015.

Det er angivet, at planen også kan bidrage til at sikre andre arter og naturtyper, end de der har begrundet udpegningsgrunden. Kommunen finder det positivt, at der i indsatsene også kan tages højde for andre truede arter end de, der indgår i udpegningsgrundlaget.

1.3 Virkemidler og finansiering

Med planerne er udsendt et virkemiddelnotat. Notatet indeholder de virkemidler, der er i gang i første planperiode, og derudover er der nye virkemidler for anden planperiode. De omfatter bl.a. indsats mod invasive arter, levesteder for ynglefugle, genrydning af projektarealer og klimaprojekter. For disse er påregnet kommunal finansiering. Det er glædeligt, at der er kommet flere nye virkemidler. Kommunen deltager gerne i disse opgaver, men det må forudsættes, at kommunen tilføres de fornødne midler til formålet fra staten.

Det forudsættes i planernes indsatsprogram, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk til gennemførelse af planerne. Aalborg Kommune må forudsætte, at nye forventninger til kommunernes bidrag kompenseres i forhandlingerne med Kommunernes Landsforening.

Det er erfaringen fra første planperiode, at implementering ved landdistriktsprogrammet kræver, at der bliver gennemført initiativer, som understøtter lodsejernes brug af tilskudsordningerne. På baggrund af tidligere sager har der været udbredt skepsis over for ordningerne, samtidig med at arealerne ofte er delt på flere lodsejere. For at kunne arbejde for sammenhæng og større driftsenheder er der derfor behov for projekter, der nedbryder skepsissen over for ordningerne og sætter gang i samarbejdet i områderne, så der kommer bæredygtige løsninger. Der er derfor behov for midler til projekter, der fremmer samarbejdet og brugen af tilskudsmulighederne i de Natura 2000-områder, hvor der er mange lodsejere.

Mange af naturområderne er splittet op på mange lodsejere med små arealer, der kun har lille betydning for bedriften, og derfor ikke udgør en robust driftsenhed. Jordfordeling og engangserstatninger har tidligere vist sig som vigtige redskaber for at fremme større naturprojekter. Aalborg Kommune vil foreslå, at disse virkemidler bliver mulige inden for Natura 2000-indsatsen.

Desuden savnes et virkemiddel til begrænsning af prædatorer, som er angivet som et problem i flere af fugleområderne. Der savnes også mulighed for at tilpasse de nuværende ordninger i forhold til den natur, der er på stedet. Det kan fx være græsning eller slet, der ikke gøres hvert år, men hver 3. eller 4. år af hensyn til kendte bestande af sommerfugle mv., eller det kan være jordbundsforstyrrelser, der kan fremme etableringen af sjældne arter. Til bekæmpelse af invasive arter savnes også et virkemiddel der også kan tage højde om den vedligeholdende pleje der ofte er nødvendig. Endelig har det været et problem i ordningerne, at der under 'forberedelse til afgræsning' ikke kan søges midler til nedtagning af gamle udtjente hegn.

I flere af planerne er foreslået en indsats med et Life-projekt for overdrev, kildevæld og rigkær i 7 ådale, hvoraf Lindenberg Ådal og Halkær Ådal berører Aalborg Kommune. Kommunen deltager gerne i et samarbejde om dette. Desuden vil kommunen foreslå, at der udarbejdes et projekt om strandenge, som beskæftiger sig med at bevare en dybde i strandenge ved klimaforandringer. Kommunen er netop ved at gennemføre forundersøgelse for et sådan projekt i Nørholm Enge, og der ser ud til at være god lods-ejertilslutning, hvis der kan gennemføres en jordfordeling i området.

1.4 Kvælstofdeposition

Det anføres, at kvælstofdeposition ikke behandles af planerne, men løses af anden regulering bl.a. husdyrgodkendelser. Der er dog stadig på næringsfølsomme naturtyper en betydelig randeffekt fra dyrkede arealer op til naturtypen. Der savnes en indsats for ekstensivering af dyrkningen op til disse naturtyper.

1.5 Vandkvalitet

Indsats vedrørende vandkvalitet i overflade- og grundvand gennemføres ifølge planernes indsatsprogram som led i vandplanlægningen. Aalborg Kommune er ikke enig i, at vandområdeplanerne generelt vil sikre vandkvaliteten i de vandafhængige habitatnaturtyper.

1.6 Klimaforandringer

Aalborg Kommune må tage forbehold for, om en gennemførelse af indsatsprogrammet kan blive vanskeliggjort som følge af klimaforandringerne. Planen har ikke taget højde for konsekvenserne af klimaforandringerne, som kan have stor betydning for de arter, som indgår i udpegningsgrundlaget for især de Natura 2000-områder, der omfatter kystlinjer og vandløb.

Højere vandstande og ekstremnedbør kan presse naturtyper og arter i ådalene og langs kysterne. Levestederne for udpegningsgrundlagets dyr og planter vil blive forrykket og i nogle tilfælde forsvinde. Dette kan muligvis gøre det vanskeligt at opnå den ønskede effekt af indsatsen for rigkær og engfugle, hvis ikke arealer, som vil blive oversvømmede, erstattes af tilsvarende arealer længere inde i landet.

Ved perspektivrig naturforvaltning og tilpasning til klimaændringerne vil Aalborg Kommune dog arbejde for, at målsætningerne i Natura 2000-planerne kan indfries.

1.7 Skovnatur

Planperioden for fredskovspligtig skovnatur er længere end for den øvrige Natura 2000-planlægning. Forslagene synes ikke helt gennemførte i forhold til dette. Af afsnit 1.0 fremgår, at planen for skovnatur ikke gælder arealer, der er omfattet af skovloven, mens det af afsnit 4 fremgår, at retningslinjerne for fredskovspligtig skovnaturtyper videreføres i planen. Desuden er status for skovnaturtyper flere steder omtalt, ligesom der er sket justeringer i indsatsprogrammets retningslinjer også for skovnaturtyper. Kommunen finder, at det er en god idé, at videreføre planerne for skovnatur i de nye planer, således at der kun bliver én Natura 2000-plan, der gælder alle naturtyper. Dette bør så gennemføres i alle planens afsnit.

De nuværende tilskudsordninger til skovnatur har haft meget lidt gennemslag, og de opfattes ikke som attraktive af lodsejerne. Der er derfor behov for at se nærmere på dem.

Som videreførelse er der i indsatsprogrammets generelle retningslinjer anført, at urørt skov i særlige tilfælde kan være nødvendig. Urørt skov er et vigtigt virkemiddel til at sikre skovenes stadigt forsvindende biodiversitet. Særligt sikring af dødt ved og levende veterantræer er afgørende i denne sammenhæng, men også standsning af afvanding og sikring af sammenhængende naturskov har stor betydning. Der skal derfor opfordres til, at virkemidlet i kommende planperioder bliver udbredt.

2. Nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord

Indhold

Til korrektoren: I indholdsfortegnelsen er 'Områdebeskrivelse' ikke underinddelt, som i de øvrige fem planer i Aalborg Kommune.

Områdebeskrivelse

Figur 2.2.1 er ikke læsevenlig. Naturtypernes tilstand kan ikke aflæses, fordi søjlerne for samtlige naturtyper – bortset fra strandeng – er meget små pga. arealfordelingen, hvor strandenge udgør langt hovedparten. Derfor foreslås en opdeling af figuren.

Figuren er suppleret med en tekst, som gør rede for tilstanden på nogle af de terrestriske naturtyper men ikke alle. Aalborg Kommune undrer sig over, at nogle naturtyper er udeladt, og foreslår, at der gøres rede for alle. Afsnittet om overdrev beskriver alene, hvor naturtyperne findes, og at tilgroning med vedplanter, er et problem, men tilstanden er ikke omtalt som for de andre naturtyper. Det undrer, at tørt kalksandsoverdrev ikke er nævnt. I 1. planperiode var der konkret målsætning om udvidelseskrav til alle overdrevstyperne.

Målsætninger

De konkrete målsætninger er mere overordnede end i den første Natura 2000-plan. Især er mål for udvidelse af naturtyper og levesteder udgået. Som det fremgår af planerne, skal målsætningerne gælde for flere planperioder, og det kan derfor undre, at de allerede er ændret efter første planperiode. Den meget brede formulering af ønskerne til udviklingen kan gøre den konkrete administration vanskeligere.

Det fremgår af det overordnede mål, at 'strandenge, flodmundinger, rigkær, tørre kalksandsoverdrev samt de sure overdrev sikres'. I forlængelse her står, at 'arealet af de truede naturtyper øges'. Aalborg Kommune ønsker præciseret, om det alene er de nævnte naturtyper, der er truede og skal udvides, og om der i 2. planperiode er tilføjet et udvidelseskrav på strandeng.

I 1. planperiode var der konkret målsætning (angivet som % udvidelse) om udvidelse af tør hede, tørt kalksandsoverdrev, kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær. Aalborg Kommune har lagt målsætningerne for overdrev til grund ved myndighedsafgørelser og finder det uhensigtsmæssigt, at målene nu er mindre konkrete.

De konkrete målsætninger indeholder foruden selve målene en række gentagne oplysninger, som ikke alle er mål, og som med fordel kan samles og evt. placeres andet sted i planen. Det drejer sig om følgende oplysninger:

- Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau
- Afgørelse i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering

Kommune bemærker i øvrigt til sidste punkt vedrørende konsekvensvurdering, at oplysningen forekommer unødvendig i forhold til specifikke arter, da det altid gælder for en konsekvensvurdering.

Indsatsprogram

Det forudsættes i indsatsprogrammet, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk til gennemførelse af planerne. Aalborg Kommune må forudsætte, at nye forventninger til kommunernes bidrag kompenseres i forhandlingerne med Kommunernes Landsforening.

Indsats vedrørende vandkvalitet i overflade- og grundvand gennemføres ifølge planen som led i vandplanlægningen. Aalborg Kommune er ikke enig i, at vandområdeplanerne generelt vil sikre vandkvaliteten i de vandafhængige habitatnaturtyper.

I 1. planperiode var indsatsprogrammet opdelt i generelle og konkrete retningslinjer for det enkelte Natura 2000-område. Dette er ikke tilfældet i planforslaget til 2. planperiode, hvor de generelle retningslinjer ifølge planen gælder for alle områder. Aalborg Kommune undrer sig derfor over, at N14-planen kun indeholder seks generelle retningslinjer, mens flere af de andre planer i Aalborg Kommune har 7 generelle retningslinjer.

De generelle retningslinjer foreskriver, at indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes. Kommunen er enig i behovet, men savner en tilskudsordning til indsatsen.

Specifikke retningslinjer:

Der er ingen retningslinje 1.

Det undrer, at der ikke er specifikke krav forbundet med overdrevsnaturtyperne, som det var tilfældet i 1. planperiode. Af de naturtyper, som af det overordnede mål fremgår som truede, er kun rigkær og strandenge indeholdt i de specifikke retningslinjer. Kommunen vil foreslå, at der laves retningslinjer for minimum de samme naturtyper som i 1. planperiode, medmindre målet derfra er opnået.

Retningslinje 6 angår større forekomster af invasive arter på klithede. Invasive arter er et problem på flere naturtyper i området. Der har ikke været støtteordninger målrettet forekomster af invasive arter tidligere, og der savnes en tilskudsordning, som dækker bredt og ikke kun ved forekomster på over 10 %.

Kommunen undrer sig over formuleringen (retningslinje 8) om at være 'særlig opmærksomme'. Retningslinjen er uklar, og Aalborg Kommune ønsker en uddybning af, hvad 'særlig opmærksomme' indebærer. Retningslinjen vedrører naturtypen strandeng og en række arter, som oplyses at være i tilbagegang. Kommunen er uforstående over for oplysningen om 'tilbagegang' for strandengs vedkommende. Ifølge basisanalysen er der formentlig ikke tale om en reel arealtilbagegang for naturtypen. Kommunen ønsker jf. det overordnede mål præciseret, om der er udvidelseskrav til strandeng i planperioden.

Strandengene er meget sårbare over for klimaændringer, og med højere vandstande vil dybden af strandengen kunne blive kritisk, især de strækninger, hvor der kun er meget smalle strandengsarealer foran digede arealer. Her vil højere vandstande helt kunne ødelægge naturtypen.

3. Nr. 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Natura 2000-planlægning

Frivillighed:

Det fremgår, at indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne fra 2010-2015 forudsættes gennemført. Virkemidlerne til gennemførelse af indsatsen i første planperiode baserer sig i vid udstrækning på frivillige aftaler inden for landdistriktsprogrammet. Disse tilskudsordninger er blevet forbedret i løbet af perioden, men der er stadig et stykke vej før de har opnået den nødvendige udbredelse. Derfor vil indsatsprogrammet for første planperiode ikke være fuldt ud gennemført med udløbet af 2015.

I dette Natura 2000-område er der ualmindelig mange lodsejere mange med små lodder i området. Det er erfaringen fra første planperiode, at implementering ved landdistriktsprogrammet kræver, at der bliver gennemført projekter, der understøtter lodsejernes brug af tilskudsordningerne. På baggrund af tidligere tilskudssager har der blandt lodsejere været udbredt skepsis overfor ordningerne. For at arbejde for sammenhæng og større driftsenheder er der derfor behov for projekter, der nedbryder skepsissen overfor ordningerne og sætter gang i samarbejdet i områderne, så der kommer bæredygtige løsninger.

Skovnatur:

Planperioden for fredskovspligtig skovnatur er længere end for den øvrige Natura 2000-planlægning. Forslagene synes ikke helt gennemførte i forhold til dette. Af afsnit 1.0 fremgår, at planen for skovnatur ikke gælder arealer, der er omfattet af skovloven, mens det af afsnit 4 fremgår, at retningslinjerne for fredskovspligtige skovnaturtyper videreføres i planen. Desuden er status for skovnaturtyper flere steder omtalt, ligesom der er sket justeringer i indsatsprogrammets retningslinjer også for skovnaturtyper. Kommunen finder, at det er en god idé, at videreføre planerne for skovnatur i de nye planer, således at der kun bliver én Natura 2000-plan, der gælder alle naturtyper. Dette bør så gennemføres i alle planens afsnit.

Områdebeskrivelse

2.2.1 Figuren med naturtypernes tilstande er vanskelig at læse, da strandengene udgør så stort et omfang i forhold til andre naturtyper. Den bør derfor opdeles.

2.2.3 Under trusler for ynglefugle er omtalt bortskylning af reder. Det er vel naturligt i dynamiske strandenge, at der sker oversvømmelser. Det er svært at gøre noget ved bortskylning af rederne, da fuglene selv bestemmer placeringen af rederne. Man kunne forsøge at gøre noget ved denne problematik ved at sikre en vis bredde af strandengene, så fuglene ikke bliver tvunget til at etablere sig tæt ved vandet.

At god tilgængelighed for ræv medfører en ugunstig tilstand, vurderes at være et problem i forhold til at opnå gunstig tilstand for levestederne. Til indsats over for truslen savnes finansiering. Der kunne tænkes på en tilskudsordning til regulering af prædatorer.

En trussel kan også være, at strandengene ikke har tilstrækkelig dybde i forhold til fremtidens klimaudfordringer. Ikke mindst, hvor der er diger, er lokaliteten truet.

Målsætninger

Overordnet målsætning:

Målsætningerne er mere overordnede end i den første Natura 2000-plan. Især er mål for udvidelse af naturtyper og levesteder udgået. Som det fremgår af planerne, skal målsætningerne gælde for flere planperioder, og det kan derfor undre, at de allerede er ændret efter første planperiode. Den meget brede formulering af ønskerne til udviklingen kan gøre den konkrete administration vanskeligere.

3.1 Hedepletvinge er uddød i området og med afstanden til bestående populationer er genindvandring ikke realistisk. Udvidelse af levested for hedepletvinge bør derfor prioriteres lavere end indsats for arter og naturtyper, der stadig eksisterer i området.

3.2 Kommune bemærker i øvrigt til sidste punkt vedrørende konsekvensvurdering, at oplysningen forekommer unødvendig i forhold til specifikke arter, da det altid gælder for en konsekvensvurdering.

Indsatsprogram

Generelle retningslinjer:

Kommunen er enig i retningslinje 4 om robusthed og sammenhæng. Der mangler imidlertid midler til at fremme de større driftsenheder. Jordfordeling og engangserstatninger har tidligere vist sig som vigtige redskaber for at fremme større naturprojekter. Aalborg Kommune vil foreslå, at disse virkemidler bliver mulige inden for Natura 2000-indsatsen.

Kommunen er ligeledes enig i retningslinje 7 om genrydning. Der savnes dog en tilskudsordning til denne indsats.

Specifikke retningslinjer:

1. Strandengene er også meget sårbare over for klimaændringer. Med højere vandstande vil dybden af strandengen kunne blive meget kritisk. Ved Nørholm Enge har kommunen i tilknytning til et hydrologiprojekt undersøgt interessen for at udvide strandengene på denne vigtige lokalitet. Undersøgelsen viste en meget positiv indstilling hos lodsejerne, og at en jordfordeling ville kunne skabe mulighed for større dybde af strandengene. Der er ligeledes kyststrækninger, hvor der kun er meget smalle strandengsarealer foran digede arealer. Her vil højere vandstande helt kunne ødelægge naturtypen. Der kan derfor være behov for projekter med tilbagerykning af diger. Kommunen foreslår derfor, at der i indsatsprogrammet optages et klimaprojekt i forhold til naturtypen strandenge.

2. Aalborg Kommune deltager gerne i det omtalte projekt for overdrev, kildevæld og rigkær. Forslaget ovenfor om et strandengsprojekt kunne indgå som en udvidelse af dette projekt.

3. Indsats for almindelig ryle. For at udvide og forbedre levestedet ved Nørholm er der behov for udvidelse af udpegningen til hydrologiordninger ved Nørholm. Der er grøftede strandenge, som ikke indgår i denne udpegning. Endvidere kan der som omtalt under punkt 1 etableres et større projekt for udvidelse af strandeng gennem jordfordeling.

5. Havterne og klyde. Under tilstand er anført at prædation fra ræve udgør et problem. Der savnes et virkemiddel i forhold til dette.

10. Retningslinjen om særlig opmærksomhed på udvalgte arter og naturtyper er uklar. Aalborg Kommune ønsker en uddybning heraf.

Mangler:

I denne Natura 2000-plan savnes en indsats mod invasive arter. Bl.a. er kæmpe bjørneklo en trussel på arealerne vest for Halkær Sø og nogle steder langs kysten.

4. Nr. 17 Lille Vildmose, Tofte Skov og Høstemark Skov

Områdebeskrivelse

Vedrørende tilstanden af området højmose: Det anføres i beskrivelsen af tilstanden af naturtypen høj-mose, at "aktiv højmose generelt er i god eller høj naturtilstand. En mindre del...er i ugunstig tilstand". Det er korrekt, at tilstandsvurderingen viser dette. Men det er Aalborg Kommunes opfattelse, at dette ikke giver et retvisende billede af højmosernes tilstand i Lille Vildmose generelt. Naturtypen aktiv høj-mose (7110) i gunstig tilstand bør have naturlig hydrologi, dvs. så god vandhusholdning og så god næ-ringsstatus, at der ikke forekommer opvækst af birk eller forekommer blandt andet blåtop. Desuden bør der være stor dækning af sphagnummosser (mere end 70-90 % dækning ifølge nogle eksperter) og udbredt forekomst af naturlige højler og dertil knyttede arter som sphagnum cuspidatum, soldug og hvid næbfrø. Denne tilstand findes ikke i Portlandmosen, stort set ikke i Høstemark Mose og kun delvist på centrale partier i Paraplymosen.

Desuden findes det ikke langs hele den vestlige del (200-400 meter bred zone) af Tofte Mose eller i hele det nordøstlige hjørne af Tofte Mose. Grunden til, at tilstanden alligevel viser sig at være i klasse 1 eller 2 skyldes sandsynligvis mangler ved tilstandsvurderingssystemet, som ikke vægter kriteriet om naturlig/gunstig hydrologi højt nok.

Aalborg Kommune vil derfor foreslå, at dette afspejles i beskrivelsen af tilstanden af højmosen, og at det under indsatsprogrammet understreges, at fortsat hydrologisk sikring af højmosen har højeste prioritet.

Målsætninger

3.1.: Overordnede målsætninger: Naturtypen højmose er ikke nævnt under dette afsnit. Højmose-partierne inden for dette Natura 2000-område hører til blandt de vigtigste forekomster i hele Vesteuropa uden for Skandinavien både mht. areal og nuværende tilstand (Tofte Mose) og i forhold til områdets udvidelsespotentiale af højmose. Kommunen vil derfor foreslå, at dette afspejles bedre i teksten. Fx kunne det overvejes at videreføre teksten fra Natura 2000-plan 2010-2015, hvor der er et langsigtet udvidelseskrav på 40-70 % af højmosearealet. Såfremt dette ikke videreføres i den kommende Natura 2000-plan, er der risiko for, at dette oprindelige udvidelseskrav aldrig opnås.

3.2: Der mangler konkrete målsætninger for naturtyper. De nævnte målsætninger er så ukonkrete, at der er risiko for, at deres anvendelighed bliver meget begrænset. Vi vil foreslå, at der for de naturtyper på udpegningsgrundlaget, som er af national eller international betydning, skrives konkrete målsætninger ind i målsætningsprogrammet, fx.:

Aktiv højmose (7110): Den konkrete målsætning om udvidelse af højmosearealet på 40-70 %, som er angivet i den nuværende Natura 2000-plan.

Kalkoverdrev (6210): Den konkrete målsætning om udvidelse af arealet med kalkoverdrev med 5-10 %, som er angivet i den nuværende Natura 2000-plan, ønskes videreført i den kommende Natura 2000-plan pga. Lille Vildmose-forekomsternes nationale betydning (Kællingebjergskrænten og area-lerne omkring Kongerslev kalkgrav).

Derudover foreslås, at sammenhængen mellem Lille Vildmose-fredningen og Natura 2000-planen fastholdes, så følgende konkrete målsætning fra Natura 2000-plan 2010-2015 videreføres i den kom-mende Natura 2000-plan:

"Arealer, der i medfør af fredningen (NKN-111-00001) er udlagt til naturgenopretning, genoprettes til højmose og andre naturtyper, hvor naturgivne forhold gør det muligt".

Fugle: Der er under de konkrete målsætninger kun nævnt et konkret mål (på 740 antal) for sangsvane – bør det ikke være konsekvent for alle fugle eller ingen?

Kommune bemærker i øvrigt til sidste punkt vedrørende konsekvensvurdering, at oplysningen fore-kommer unødvendig i forhold til specifikke arter, da det altid gælder for en konsekvensvurdering.

Indsatsprogram

Aalborg Kommune vil foreslå, at der medtages en mere konkret retningslinje for højmose, idet forekom-ster er af international betydning og enestående i dansk sammenhæng. Dette vurderer kommunen er

vigtigt, særligt fordi store dele af Tofte Moses vestkant fortsat er truet af dræning, tilgroning og nærings-tilførsel. Dette skyldes sandsynligvis først og fremmest den fortsatte udsivning/dræning af vand ned til Haslevgård Å, som ligger umiddelbart vest for højmosen. Der er ingen indsatser i vandplanen, som sikrer dette. Aalborg Kommune foreslår derfor specifikke retningslinjer med krav om forbedring af Tofte Moses vestkant.

5. Nr. 18 Rold Skov, Lindenberg Ådal og Madum Sø

Natura 2000-planlægning

Planperioden for fredskovspligtig skovnatur er længere end for den øvrige Natura 2000-planlægning. Forslagene synes ikke helt gennemførte i forhold til dette. Af afsnit 1.0 fremgår, at planen for skovnatur ikke gælder arealer, der er omfattet af skovloven, mens det af afsnit 4 fremgår, at retningslinjerne for fredskovspligtig skovnaturtyper videreføres i planen. Desuden er status for skovnaturtyper flere steder omtalt, ligesom der er sket justeringer i indsatsprogrammets retningslinjer også for skovnaturtyper. Kommunen finder, at det er en god idé, at videreføre planerne for skovnatur i de nye planer, således at der kun bliver én Natura 2000-plan, der gælder alle naturtyper. Dette bør så gennemføres i alle planens afsnit.

Det fremgår at indsatsprogrammet i Natura 2000 planerne fra 2010-2015 forudsættes gennemført. Virkemidlerne til gennemførelse af indsatsen i første planperiode baserer sig i vid udstrækning på frivillige aftaler inden for landdistriktsprogrammet. Disse tilskudsordninger er blevet forbedret i løbet af perioden, men der er stadig et stykke vej, før de har opnået den nødvendige udbredelse.

I dette Natura 2000-område er der ualmindelig mange lodsejere mange med små lodder i området. Det er erfaringen fra første planperiode, at implementering ved landdistriktsprogrammet kræver, at der bliver gennemført projekter, der understøtter lodsejernes brug af tilskudsordningerne. På baggrund af tidligere tilskudssager har der blandt lodsejere været udbredt skepsis overfor ordningerne. For at arbejde for sammenhæng og større driftsenheder er der derfor behov for projekter, der nedbryder skepsissen overfor ordningerne og sætter gang i samarbejdet i områderne, så der kommer bæredygtige løsninger.

Målsætninger

Overordnet målsætning:

Aalborg Kommune finder det positivt, at planerne er tilføjet mere konkrete mål for områdernes beskyttede fugle. Derimod undrer det, at målsætningerne for områderne er ændret, så de i flere tilfælde er langt mindre konkrete, end de var i 1. planperiode. Som det fremgår af både planerne fra 1. planperiode og forslaget til 2. generationsplanerne, så rækker målsætningerne ud over den enkelte planperiode. Aalborg Kommune finder, at det er uheldigt, at målsætningerne fra 1. planperiode ikke er videreført i de nye planer, og at det er uhensigtsmæssigt, at målene nu er mindre konkrete.

3.2 Konkrete Målsætninger:

Kommune bemærker i øvrigt til sidste punkt vedrørende konsekvensvurdering, at oplysningen forekommer unødvendig i forhold til specifikke arter, da det altid gælder for en konsekvensvurdering.

Indsatsprogram

Generelle retningslinjer:

Kommunen er enig i retningslinje 4 om robusthed og sammenhæng. Der mangler imidlertid midler til at fremme de større driftsenheder. Jordfordeling og engangserstatninger har tidligere vist sig som vigtige redskaber for at fremme større naturprojekter. Aalborg Kommune vil foreslå, at disse virkemidler bliver mulige inden for Natura 2000-indsatsen.

Kommunen er ligeledes enig i retningslinje 7 om genrydning. Der savnes dog en tilskudsordning til denne indsats.

Specifikke retningslinjer:

2. Aalborg Kommune deltager gerne i det omtalte projekt for overdrev, kildevæld og rigkær.

4. Kommunen er enig i at rydning, skrælning, afbrænding er nyttige indsatser for bevaring af heder. Der har imidlertid ikke været en tilskudsordning under landdistriktsprogrammet til finansiering til disse tiltag i 1. planperiode.

5. Invasive arter er et stort problem i området. Der har imidlertid ikke været finansiering til disse tiltag tidligere, og der savnes en tilskudsordning til dette.

6. Retningslinjen om særlig opmærksomhed på udvalgte arter og naturtyper er uklar. Aalborg Kommune ønsker en uddybning heraf.

Mangler:

Det anføres at kvælstofdeposition ikke behandles af planerne, men løses af anden regulering bl.a. husdyrgodkendelser. Der er dog i dette område stadig næringsfølsomme naturtyper med en betydelig randeffekt fra dyrkede arealer op til naturtypen. Der savnes en indsats for ekstensivering af dyrkningen op til disse naturtyper.

6. Nr. 19 Lundby Hede, Oudrup Østerhede og Vindblæs Hede

Områdebeskrivelse

Naturtypen visse-indlandsklit dækker ifølge kortlægningen forholdsvis få hektar i forhold til naturtypen revling-indlandsklit. Aalborg Kommune har fundet arten visse jævnt spredt over de store hedeblader, men dog i små bestande eller individer. Aalborg Kommune mener, at udvidelsespotentialet er stort.

Det er desuden nævnt på side 10, at 'endvidere er området fri for direkte påvirkning fra omkringliggende landbrug'. Dette mener Aalborg Kommune ikke er korrekt. Der er flere intensive landbrugsarealer, som grænser op til hedebladerne i Aalborg Kommune, og hedearealerne viser en tydelig påvirkning fra disse arealer. Der er en større randpåvirkning, som har medført, at vegetationssammensætningen har flyttet sig mod mere næringselskende arter som gederams, hundegræs og generel mere dominans af græs.

Målsætninger

I afsnit 3.1 står der 'På områder, hvor det ikke forringer hedepletvingens vilkår, prioriteres våd hede våd eng'. Det formodes, at der skal stå, at våd hede prioriteres over tidvis våd eng?

Modstridende interesser:

Pleje af områdets lysåbne terrestriske naturtyper ved afgræsning - er typisk i modstrid med optimal pleje for hedepletvinge. Medmindre græsning gennemføres meget ekstensivt vil afgræsning normalt være i direkte modstrid med områdets hedepletvinge-interesser.

Generelt set bør afgræsning af væsentlige aktuelle og potentielle levesteder for hedepletvinge undgås.

Indsatsprogram

Der mangler et punkt 1 under specifikke retningslinjer.

På side 13 står der at 'til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk'.

Samt på side 14 under specifikke retningslinjer:

2. Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealerne med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.

3. Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne visse-indlandsklit og revling-indlandsklit med fokus på forekomster over 10 %.

Kommunen bemærker hertil, at der pr. 1. januar 2015 ikke er støtteordninger, som understøtter disse tiltag, hverken afbrænding, skrælning, bekæmpelse af invasive arter eller rydning af opvækst på heder. Det vil sige, at kommunen ikke blot skal bidrage i mindre omfang, men at disse tiltag skal finansieres af kommunen. Det må forudsættes, at der tilføres kommunerne finansiering til disse nye virkemidler.

På de Himmerlandske Heder er græsning ikke længere et tiltag, som kan forbedre naturtilstande. Såfremt arealernes tilstand skal forbedres, skal det ske i form af afbrænding, skrælning, bekæmpelse af invasive arter eller rydning af opvækst, og derfor er støtteordninger, der dækker disse, essentielle.

7. Nr. 218 Kommentarer til Hammer Bakker, østlige del

Områdebeskrivelse

2.2.1 Terrestriske naturtypers arealfordeling og tilstand:

I Natura 2000-planen (og i basisanalysen) er størstedelen af området arealer med tør hede tildelt tilstandsklasse II (god tilstand), jf. søjlediagram side 9.

Tilstandsklassen er formodentlig tildelt, fordi det er vægtet meget højt, at vegetationshøjden er under 50 cm, og fordi der ikke er problemer med tilgroning med vedplanter.

Store dele af områdets tørre heder er overgræsset med får. De tørre heder fremstår i dag uden variation i vegetationshøjden, altså uden høj og lav vegetation imellem hinanden. Fårene har systematisk fjernet hedens islæt af naturtypekarakteristiske urter, såsom guldblomme og lav skorzoner. Der mangler i dag variation i vegetationsstrukturen og islæt af blomstrende urter, der kan tjene som nektarplanter og værtsplanter for hedens insekter. Som følge af den nuværende afgræsning, virker det urimeligt at tildele naturtypen (tør hede) tilstandsklasse II.

For at opnå gunstig bevaringsstatus for områdets tørre heder arbejder Aalborg Kommune for, at græsningstrykket ekstensiveres, ligesom afgræsning med får konverteres til kreaturgræsning.

Målsætninger

3.3 Modstridende interesser:

Gennem tiden er der enkelte steder sket en gradvis spredning af naturtypen bøg på mor (9110) på bekostning af tør hede (4030).

Det er kommunens opfattelse, at der enkelte steder kan være behov for at reducere bøg på mor (9110) for at prioritere tør hede (4030) højere.

Bøg på mor og tør hede ligger typisk i forlængelse af hinanden. Diffuse/ glidende overgange imellem bøg på mor og tør hede bør sikres og udbygges yderligere. For at opnå maksimal biodiversitet bør synergieffekten imellem bøg på mor og tør hede tænkes ind i planen ved at sikre overzoner med et miks af naturtyperne (9110/4030) med en krondækningsgrad på i størrelsesordenen 25% (frem for bratte overgange fra bøg på mor med krondækningsgrad 100% til tør hede med krondækningsgrad 0%).

Diffuse/ glidende overgange kan gennemføres ved udtynding i randskoven (9110).

Brun pletvinge er ikke på udpegningsgrundlag, men arten er truet. Det skal have indflydelse på valg af pleje, idet græsning er uhensigtsmæssig.

Indsatsprogram

Indsatsprogrammet for 2. planperiode er blevet meget mere generelt og ukonkret i forhold til 1. planperiode. Det gør det vanskeligere bedømme hvad der skal til for at indfri indsatsprogrammet, ligesom det vil gøre det vanskeligere at træffe afgørelser i myndighedsbehandlingen i Natura 2000-området.